

Алгоритъм за ранна диагностика и периодичен мониторинг на вродена тазобедрена дисплазия при новородени и малки деца

Ирина Караганова, Боян Валентинов

Summary: Screening with clinical examination or ultrasound can identify newborns at risk for DDH, but due to the high rate of spontaneous resolution of neonatal hip instability and dysplasia and the lack of evidence of the effectiveness of interventions on functional outcomes, the net benefits of screening are not clear.

Key words: Developmental dysplasia of the hip, Screening.

ВЪВЕДЕНИЕ

Значимостта на проблема за ранно идентифициране на дисплазични находки в тазобедрените стави на новородени се обуславя от високата честота, характера и тежестта на тази патология, която осезателно е заела мястото на приоритетен здравен, социален и психологически проблем.

Своевременното диагностициране на това заболяване е от жизненоважно значение за новороденото и бъдещото дете, тъй като прогнозата в такава ситуация зависи от момента на започване на подходящо лечение, [2, 5 – 7].

Напоследък е налице нарастваща загриженост относно високият процент на „пропуснати“ случаи на увреда, свързана с трудното разпознаване на признаците и симптомите на тазобедрена дисплазия в неонаталния период, [3, 4]. Този факт и включително значителният брой усложнения и незадоволителни резултати, произтичащи от лечението на късно установени патологични находки, налага въвеждането на стабилна програма за ранна диагностика.

ИЗЛОЖЕНИЕ

В по-развитите страни и райони тазобедрените стави на всички новородени деца са предмет на изследване от педиатър, неонатолог или друг обучен персонал. След първоначалния преглед в неонаталния период се различават два вида скринингови програми: обща програма за скрининг на всички новородени чрез ултразвуково сканиране и селективна скринингова програма при положителен фактор за риск. Въпреки това съществуват големи вариации в лечебните политики и резултати, правещи указанията за скрининг много противоречиви, [1 - 8].

За да бъде ефективен, универсалният скрининг трябва да предотврати късно диагностицирани и последващи случаи на прогресираща тазобедрена дисплазия. Налице е обаче, огромно отражение върху разходите при този тип скрининг и следователно е малко вероятно да бъде приложен в България.

Тези данни и неблагоприятни тенденции през последните години, влошават ефективността на лечението и от там нормалното двигателно развитие на децата с дисплазия на тазобедрените стави.

В тази връзка всяка практическа дейност насочена към проучване, анализиране и оценка на здравната и икономическа ефективност на тази дейност е обосновавана и оправдана.

ЦЕЛТА НА ДЕЙНОСТТА, реализирана чрез стратегията за неонатален скрининг на тазобедрените стави е насочена към подобряване резултатите от лечението на новородени и кърмачета с дисплазия на тазобедрените стави, въз основа усъвършенстване алгоритъма за оценка на пациентите и оптимизиране тактиката на консервативно лечение.

свързани с предразположение към развитие на заболяването;

3. увеличаване относителния дял на откритите и лекувани в ранен стадий на заболяването пациенти с дисплазични поражения върху бедрената кост и ацетабулума;

4. намаляване процента неуспешни репозиции и предотвратяване развитието на ранни и късни усложнения;

5. идентифициране на набор от диференциално-диагностични критерии за за определяне параметрите на стабилност на тазобедрените стави даващи възможност за прогнозиране на лечебните резултати;

6. подобряване качеството на прегледа и контрола на пациентите с тазобедрена дисплазия;

7. повишаване информираността на населението по отношение на клиничните прояви, методите за диагностика, превенция и лечение на заболяването;

8. създаване на трайни навици за периодично изследване и наблюдение на тазобедрените стави от специалисти от болничната и извънболнична медицинска помощ.

ЕТАПИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Общ подготвителен период:

- събиране на статистически данни необходими за отчитане ефекта от провеждането на настоящия мониторинг;

- определяне на набор от диференциално-диагностични критерии и разработване на фишове и карти за първично и последващо изследване на тазобедрените стави;

- определяне на мрежа от лечебни заведения и лаборатории за извършване на необходимите клинични и параклинични изследвания;

- сформирание на работна група от специалисти и квалифицирани кадри необходими за провеждане на изследването;

- изграждане на скринингов регистър за цялостна организация и контрол на на проучването;

- определяне срока за реализиране на стратегията.

Първи основен етап:

- прилагане на първично неонатално изследване на новородените /таб. 1./;

- насочване на сигнализираните случаи за последваща диагностика и клинично-инструментално определяне типа тазобедрени стави;

- вторично изследване на определените като нормални или рискови за развитие на дисплазия, тазобедрените стави на новородени съобразно сроковете посочени в диагностичния алгоритъм;

- провеждане на здравно-просветна и здравно-възпитателна работа сред родителите относно опасността от развитие на някоя от формите на дисплазия на тазобедрените стави и методите за тяхното предотвратяване.

ВТОРИ ОСНОВЕН ЕТАП:

- прилагане на специализирано клинико-инструментално изследване за поставяне на диференциална диагноза и определяне параметрите на стабилност на тазобедрените стави /таб. 2.; 3.; 4.; 5./;
- назначаване на оптимална възстановителна терапия съобразно характера и степента на увреда, анатомичните и физиологични особености на детето;
- изготвяне на индивидуален график за проследяване и контрол на състоянието;
- провеждане на периодичен мониторинг и оптимизиране на лечебния процес съобразно динамиката на наблюдаваните прогностични параметри;
- насочване към периодично изследване и наблюдение на тазобедрените стави по време на целият период на растеж.

ТАБЛИЦА 2. КАРТА ЗА КОМПЛЕКСНО СПЕЦИАЛИЗИРАНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ

КАРТА ЗА КОМПЛЕКСНО КЛИНИКО-ИНСТРУМЕНТАЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ДЕЦА С ДИСПАЗИЯ НА ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ			
№		ДАТА	
		ДЕН	МЕСЕЦ ГОДИНА
ДАНИИ ЗА ПАЦИЕНТА		РЕЗУЛТАТИ ОТ ПЪРВИЧНОТО ИЗСЛЕДВАНЕ	
ИМЕ, ПРЕИМЕ, ФАМИЛИЯ НА ДЕТЕТО		ПОЛ М/Ж	
ДАТА НА РАЖДАНЕ		МЕСТО НА РАЖДАНЕТО	
МЕСТОЖИТЕЛСТВО		АДРЕС НА РОДИТЕЛИТЕ	
		МКБ	
		ПОДЕЩА ДИАГНОЗА	
		МКБ	
		ПРИДРУЖАВАЩИ ЗАБОЛЯВАНИЯ	
		МКБ	
		ПРИДРУЖАВАЩИ ЗАБОЛЯВАНИЯ	
I. СПЕЦИАЛИЗИРАНО КЛИНИКО-ФУНКЦИОНАЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ ДАТА			
РЕЗУЛТАТИ ОТ КЛИНИЧНОТО ИЗСЛЕДВАНЕ		ПРЕДВАРИТЕЛНА ДИАГНОЗА	
АБДУКЦИЯ В ТБС < 90° ЗА УСТАНОВЯВАНЕ СТЕПЕН НА ДИСПАЗИЯ	ЛЯВА ТБС ☐	ДЯСНА ТБС ☐	МКБ
	УТОЧНЕНИЕ ПРИ НАЛИЧИЕ		
ТЕСТ НА ORTOLANI ЗА ИСТИНСКА ВРОДЕНА ЛУКСАЦИЯ	ЛЯВА ТБС ☐	ДЯСНА ТБС ☐	
	УТОЧНЕНИЕ ПРИ НАЛИЧИЕ		
ТЕСТ НА BARLOW ЗА ДИСЛОЦИРУЕМА СТАВА	ЛЯВА ТБС ☐	ДЯСНА ТБС ☐	
	УТОЧНЕНИЕ ПРИ НАЛИЧИЕ		
ТЕСТ НА PALMEN ЗА СУБЛУКСИРУЕМА СТАВА	ЛЯВА ТБС ☐	ДЯСНА ТБС ☐	
	УТОЧНЕНИЕ ПРИ НАЛИЧИЕ		
ТЕСТ НА TOMAS ЗА ЛИПСА НА ФЛЕКСИОННА КОНТРАКТУРА В СТАВАТА	ЛЯВА ТБС ☐	ДЯСНА ТБС ☐	
	УТОЧНЕНИЕ ПРИ НАЛИЧИЕ		
		ДАНИИ ЗА ЛЕКАРЯ ИЗВЪРШИЛ ПРЕГЛЕДА	
		Д-Р	КОД СПЕЦ
		ИМЕ И ФАМИЛИЯ НА МЕДИЦИНСКИЯ СПЕЦИАЛИСТ	
		УНИ НА ЛЕКАРЯ	РЕГИСТР № НА ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ
		ГР./С.	АДРЕС
II. ПАРАКЛИНИЧНО-УЛТРАЗВУКОВО СКАНИРАНЕ НА ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ ДАТА			
РЕЗУЛТАТИ ОТ УЛТРАЗВУКОВОТО СКАНИРАНЕ		ДИФЕРЕНЦИАЛНА ДИАГНОЗА	
СОНОГРАФСКИ ПРОМЕНИ В ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ ПО МЕТОДА НА GFAF	ЛЯВА ТБС	ДЯСНА ТБС	МКБ
	$\angle \alpha$	$\angle \alpha$	
	$\angle \beta$	$\angle \beta$	
МОРФОЛОГИЧНА КЛАСИФИКАЦИЯ ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ ПО МЕТОДА НА GFAF	РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗМЕРВАНЕТО		
	ЛЯВА ТБС	ДЯСНА ТБС	
	ПО GFAF	ПО GFAF	
		ДАНИИ ЗА ЛЕКАРЯ ИЗВЪРШИЛ ПРЕГЛЕДА	
		Д-Р	КОД СПЕЦ
		ИМЕ И ФАМИЛИЯ НА МЕДИЦИНСКИЯ СПЕЦИАЛИСТ	
		УНИ НА ЛЕКАРЯ	РЕГИСТР № НА ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ
		ГР./С.	АДРЕС
		<small>* ОПРЕДЕЛЯНЕ ТИПА ТАЗОБЕДРЕНА СТАВА СЪОБРАЗНО РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗМЕРВАНЕТО</small>	

ГРАФИК ЗА ПЕРИОДИЧЕН КЛИНИКО-ИНСТРУМЕНТАЛЕН МОНИТОРИНГ /ПРИЛОЖЕНИЕ 1/						
№ на пациента	ИНДИВИДУАЛЕН ГРАФИК	ДАТА НА ПОСЕЩЕНИЕТО			ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ	ТЕРАПИЯ
		ПО ГРАФИК	ДЕН	МЕСЕЦ		
1.	ДО 2 ^{МО} СЕДМИЦА СЛЕД РАЖДАНЕТО					
2.	КРАЯ НА 1 ^{МО} МЕСЕЦ					
3.	КРАЯ НА 3 ^{МО} МЕСЕЦ					
4.	КРАЯ НА 6 ^{МО} МЕСЕЦ					
5.	КРАЯ НА 9 ^{МО} МЕСЕЦ					
6.	12 ^{МО} - МЕСЕЦ /СЛЕД ПРОХОЖДАНЕ/					

☐ ОРТОПЕДИЧНО ЛЕЧЕНИЕ ☐ РЕХАБИЛИТАЦИЯ И ФИЗИОТЕРАПИЯ ☐ ХОСПИТАЛИЗАЦИЯ	НАЗНАЧЕНИЯ ИНФОРМИРАН СЪМ ЗА НЕОБХОДИМИТЕ МЕДИЦИНСКИ ДЕЙНОСТИ ПАЦИЕНТ /РОДИТЕЛ, НАСТОЯНИК/: _____ ПОДПИС МЕДИЦИНСКИ СПЕЦИАЛИСТ: _____ ПОДПИС
--	---

ТАБЛИЦА 3. ПРИЛОЖЕНИЕ 1 КЪМ КАРТА ЗА КОМПЛЕКСНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ

		ПРИЛОЖЕНИЕ 1																			
		КЪМ КАРТА ЗА КОМПЛЕКСНО КЛИНИКО-ИНСТРУМЕНТАЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ДЕЦА С ДИСПЛАЗИЯ НА ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ																			
		№ <input type="text"/>																			
ИЗМЕРВАНИ ВЕЛИЧИНИ	ДАТА НА ИЗСЛЕДВАНЕ	[ ][ ][ ][ ]			[ ][ ][ ][ ]			[ ][ ][ ][ ]			[ ][ ][ ][ ]			[ ][ ][ ][ ]							
		ДЕН	МЕСЕЦ	ГОДИНА	ДЕН	МЕСЕЦ	ГОДИНА	ДЕН	МЕСЕЦ	ГОДИНА	ДЕН	МЕСЕЦ	ГОДИНА	ДЕН	МЕСЕЦ	ГОДИНА					
КЛИНИЧНИ ИЗМЕРВАНИЯ	ТЕСТ НА ORTOLANI	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
	ТЕСТ НА BARLOW	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
	ТЕСТ НА PALMEN	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
	ТЕСТ НА TOMAS	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
ПРИМЯКАНИ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО	ОТНОСИТЕЛНО СКЪСЯВАНЕ НА БЕДРЕНАТА КОСТ	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
	ОТНОСИТЕЛНО СКЪСЯВАНЕ НА ДОЛНИЯТ КРАЙНИК	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
	КРИВ ТАЗ С ИЗДИГАНЕ НА SPINA ILLACA ANT. SUP И TROCHANTER MAJOR	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
	АДУКТОРНА КОНТРАКТУРА НА ТАЗОБЕДРЕНАТА СТАВА	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
	КОНТРАЛАТЕРАЛНА АДУКТОРНА КОНТРАКТУРА	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
	ЕКСТЕНЗИОННА КОНТРАКТУРА НА КОЛЯННА СТАВА	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
	ЕДНОСТРАННО ПОВИШЕН МУСКУЛЕН ТОНУС НА ГЪРБНА МУСКУЛАТУРА	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
	АСИМЕТРИЯ НА БЕДРЕНИ И ГЛУТЕАЛНИ ГЪНКИ	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
	АСИМЕТРИЯ НА ИНВИНАЛНИ ГЪНКИ /МОМИЧЕТА/	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
	ВЪНШНА РОТАЦИЯ НА ДОЛНИЯТ КРАЙНИК	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R
ПРОМЕНА В ФОРМАТА НА СЕДАЛИЩЕТО	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	
НРИЗН	ТЕЛЕСКОПИРАНЕ НА БЕДРЕНАТА ГЛАВА С ПРИЛЪЗВАНЕ НА TROCHANTER MAJOR	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R	L	[ ]	[ ]	R

КЛАСИФИКАЦИОННА СЪСТАВКА НА ПРИЗНАЦИ	ИЗРАЗЕНА ВЪТРЕШНА РОТАЦИЯ В СТАВАТА В ОБЕМ НАД 90°-100°	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R
	ИЗРАЗЕНА БЪНШНА РОТАЦИЯ В СТАВАТА В ОБЕМ НАД 90°-100°	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R
	ПРЕКОМЕРНА ФЛЕКСИЯ В СТАВАТА В ОБЕМ НАД 90°-100°	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R
	ПРЕКОМЕРНА АДДУКЦИЯ В СТАВАТА	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R
	ЕКСТЕНЗИРАНЕ НА КС ОТ ПОЛОЖЕНИЕ НА/НАД 90° ФЛЕКСИЯ В ТЭС	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R
ОЦЕНКА НА ПРИЗНАЦИ	ХИПЕРАКТИВ/СТАВНА ХИПЕРМОБИЛНОСТ	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R	L ☐ ☐ R
	ОЦЕНКА НА УЛТРАЗУКОВИТЕ ПРОМЕНИ В ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ ПО МЕТОДА НА GRAF	L $\angle \alpha$ ☐ ☐ R $\angle \alpha$ ☐ ☐	L $\angle \alpha$ ☐ ☐ R $\angle \alpha$ ☐ ☐	L $\angle \alpha$ ☐ ☐ R $\angle \alpha$ ☐ ☐	L $\angle \alpha$ ☐ ☐ R $\angle \alpha$ ☐ ☐	L $\angle \alpha$ ☐ ☐ R $\angle \alpha$ ☐ ☐	L $\angle \alpha$ ☐ ☐ R $\angle \alpha$ ☐ ☐
		L $\angle \beta$ ☐ ☐ R $\angle \beta$ ☐ ☐	L $\angle \beta$ ☐ ☐ R $\angle \beta$ ☐ ☐	L $\angle \beta$ ☐ ☐ R $\angle \beta$ ☐ ☐	L $\angle \beta$ ☐ ☐ R $\angle \beta$ ☐ ☐	L $\angle \beta$ ☐ ☐ R $\angle \beta$ ☐ ☐	L $\angle \beta$ ☐ ☐ R $\angle \beta$ ☐ ☐
		ТИП ☐ ☐	ТИП ☐ ☐	ТИП ☐ ☐	ТИП ☐ ☐	ТИП ☐ ☐	ТИП ☐ ☐

ТАБЛИЦА 4. ПРИЛОЖЕНИЕ 2 КЪМ КАРТА ЗА КОМПЛЕКСНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ

		ПРИЛОЖЕНИЕ 2											
		КЪМ КАРТА ЗА КОМПЛЕКСНО КЛИНИКО-ИНСТРУМЕНТАЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ДЕЦА С ДИСПАЗИЯ НА ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ											
		№ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐											
		ДИНАМИКА НА ИЗМЕРВАНИТЕ КИНЕЗОЛОГИЧНИ ПРИЗНАЦИ НА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ СЪОБРАЗНО ИНДИВИДУАЛНИЯ ГРАФИК ЗА ПЕРИОДИЧЕН МОНИТОРИНГ											
ИЗМЕРВАНИ ПРИЗНАЦИ	ДАТА НА ИЗСЛЕДВАНЕ	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐
		ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА	ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА	ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА	ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА	ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА	ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА	ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА	ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА	ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА	ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА	ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА	ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА
САМИТЕЛНО ИЗМЕРВАНЕ НА СЕГМЕНТИТЕ НА ТАЗА И ДОЛНИЯТ КРАНИИ	ДЪЛЖИНА НА ДОЛЕН КРАНИК ОТ ПЪПА ДО ДОЛНИЯТ РЪБ НА MALLEOLUS MEDIALIS /CM./	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐
	ДЪЛЖИНА НА ДОЛЕН КРАНИК ОТ SPINA ILIACA ANT. SUP. ДО ДОЛНИЯТ РЪБ НА MALLEOLUS MEDIALIS /CM./	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐
	ДЪЛЖИНА НА ДОЛЕН КРАНИК ОТ TROCHANTER MAJOR ДО ДОЛНИЯТ РЪБ НА MALLEOLUS LATERALIS /CM./	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐
	ДЪЛЖИНА НА БЕДРО ОТ TROCHANTER MAJOR ДО EPICONDYLUS LATERALIS FEMORIS /CM./	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐
	ДЪЛЖИНА НА ПОБЕДРИЦА ОТ EPICONDYLUS LATERALIS FEMORIS ДО ДОЛНИЯТ РЪБ НА MALLEOLUS LATERALIS /CM./	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐
	ТАЗОВИ ДЪЛЖИНИ: ДЪЛЖИНА ОТ SPINA ILIACA ANT. SUP. ДО TROCHANTER MAJOR /CM./	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐
	ТАЗОВИ ДЪЛЖИНИ: ДЪЛЖИНА ОТ SPINA ILIACA ANT. SUP. ДО TROCHANTER MAJOR /CM./	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐
ТАЗОВИ ДЪЛЖИНИ: ДЪЛЖИНА ОТ SPINA ILIACA ANT. SUP. ДО TROCHANTER MAJOR /CM./	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	L ☐ ☐ R ☐ ☐	

ПЛАСАНТ. СУР ДО ТРОСНАНТЕР МАЈО /СМ./	СМ. РАЗЛИКА		СМ. РАЗЛИКА		СМ. РАЗЛИКА		СМ. РАЗЛИКА		СМ. РАЗЛИКА										
ГОНИМОСТРИЧНИЧМЕРВАНИ	ПАСИВЕН ОБЕМ НА ФЛЕКСИЯТА В ТАЗОБЕДРЕНА СТАВА /ГРАДУСИ - °/	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R
	ПАСИВЕН ОБЕМ НА АБДУКЦИЯТА В ТАЗОБЕДРЕНА СТАВА /ГРАДУСИ - °/	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R
	ПАСИВЕН ОБЕМ НА АДУКЦИЯТА В ТАЗОБЕДРЕНА СТАВА /ГРАДУСИ - °/	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R
	ПАСИВЕН ОБЕМ НА ВЪНШНАТА РОТАЦИЯ В ТАЗОБЕДРЕНА СТАВА /ГРАДУСИ - °/	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R
	ПАСИВЕН ОБЕМ НА ВЪТРЕШНАТА РОТАЦИЯ В ТАЗОБЕДРЕНА СТАВА /ГРАДУСИ - °/	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R
	ПАСИВЕН ОБЕМ НА ФЛЕКСИЯТА В КОЛЪННАТА СТАВА /ГРАДУСИ - °/	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R	L	ОТКЛОНЕНИЕ	R

ТАБЛИЦА 5. ПРИЛОЖЕНИЕ 3 КЪМ КАРТА ЗА КОМПЛЕКСНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ

ПРИЛОЖЕНИЕ 3 КЪМ КАРТА ЗА КОМПЛЕКСНО КЛИНИКО-ИНСТРУМЕНТАЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ДЕЦА С ДИСПАЗИЯ НА ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ	
№ <input type="text"/>	
ИЗСЛЕДВАНЕ НА ДЕТЕТО СЛЕД ПРОХОЖДАНЕ	ДАТА НА ИЗСЛЕДВАНЕ <input type="text"/>
ИЗСЛЕДВАНИ КЛИНИКО-ИНСТРУМЕНТАЛНИ ПРИЗНАЦИ	
КЛИНИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ	ПАРАКЛИНИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ
КЪСНО ПРОХОЖДАНЕ НА ДЕТЕТО След първата година от живота ☐ <input type="text"/> ВЪЗРАСТ В МЕС.	РЕЗУЛТАТИ ОТ СОНОГРАФСКОТО СКАНИРАНЕ НА ТАЗОБЕДРЕНИТЕ СТАВИ по метода на BFAF
НАРУШЕНА СТОЙКА И ПОЛОЖИТЕЛЕН СИМПТОМ НА DUCHENNE-TRENDELENBURG ☐ <input type="text"/> ЛОКАЛИЗАЦИЯ	
НЕСТАБИЛНОСТ, ЛЕКА КУЦОТА ИЛИ ПОКЛАЩАНЕ НА ТЪЛТО ПРИ ХОДЕНЕ ☐ <input type="text"/> УТОЧНЕНИЕ	$\angle \alpha$ <input type="text"/> $\angle \alpha$ <input type="text"/> $\angle \beta$ <input type="text"/> $\angle \beta$ <input type="text"/> ТИП <input type="text"/> ТИП <input type="text"/>
РАЗЛИКА В ДЪЛЖИНАТА НА ДОЛНИТЕ КРАЙНИЦИ ☐ <input type="text"/> УТОЧНЕНИЕ	ОБЕКТИВНО СЪСТОЯНИЕ СЛЕД КРАЯ НА ВЪЗСТАВОВЕТЕЛНАТА ПРОГРАМА НАЗНАЧЕНИЯ И ПОСЛЕДВАЩИ ДЕЙСТВИЯ
СКОЛИОЗА ИЛИ ХИПЕРЛОРДОЗА В ПОЯСНИЯ ДЯЛ НА ГРЪБНАЧНИЯТ СТЬЛБ ☐ <input type="text"/> УТОЧНЕНИЕ	

ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН ЕТАП:

- след приключване на програмата анализирани и съобщаване на резултатите от дейностите, които са били нейн обект.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Установяването на клинични и морфологични прояви на тазобедрена дисплазия след раждането на детето и следователно ранната диагностика и лечение забавя увреждането и намалява значително инвалидизацията сред детската група от населението. В тази връзка разработеният диференциално-диагностичен алгоритъм позволява поставяне на ранна и точна диагноза относно състоянието на тазобедрените стави в неонаталната възраст, което от своя страна допринася за определяне на последваща стратегия на възстановителна терапия в зависимост от формата и тежестта на клинично-морфологичните находки.

От друга страна, динамичното наблюдение на пациенти с дисплазични нарушения на тазобедрените стави позволява проследяване на прогностичните признаци на развитие на дистрофичен процес с възможност за оптимизиране на лечебната тактика във всеки отделен етап на възстановителната програма.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Bache, C. E., J. Clegg, M. Herron. // *Journal of Pediatric Orthopaedics, Part B*, , №11/3, p. – .
- [2] Chan, A., P. J. Cundy, B. K. Foster *Lancet*, , № 354/9189, p. – .
- [3] Lennox, I. A., J. McLauchlan, R. Murali. *Journal of Bone and Joint Surgery - British Volume*, , №75/1, p. – .
- [4] MacKenzie, I. G., J. G. Wilson. *Journal of Bone and Joint Surgery - British Volume*, , №63-B/1, p. – .
- [5] Maxwell, S. L., A. L. Ruiz, K. J. Lappin // *British Medical Journal*, , №324/7344, p. – .
- [6] Patel, H., Canadian Task Force on Preventive Health Care. *Canadian Medical Association Journal*, , №164/12, p. – .
- [7] Riboni, G., A. Bellini, S. Serantoni *Pediatric Radiology*, , №33/7, p.
- [8] Sahin, F., A. Akturk, U. Beyazova // *Pediatrics International*, , №46/2, p. – .

За контакти:

Ирина Караганова, докторант към РУ „А. Кънчев“, 7000, Русе, ул. Руй планина 2, бл. Потсдам 1, 0884203004, e-mail: karaganovai@abv.bg

д-р Боян Валентинов, специалист ортопед-травматолог, Отделение „Ортопедия и травматология“ към МБАЛ – Русе – АД, e-mail: valentinov_md@abv.bg

Докладът е рецензиран.